

අනන්තය

ආචාර්ය වික්‍රමබාහු කරුණාරත්න

ඒ ගැන "ශෝක වූයේ" එම ක්‍රමය ස්ථාවර කිරීමෙන් පසුවය. මේ මුළු කාලය තුළදීම බලවත් සමාජ දහම වූයේ බුද්ධාගමයි. අසෝක රාජ්‍ය තුළ තිබූ ජනපද, රාජ්‍ය සභාව හා සංඝයා යන ත්‍රිමාණ බල බෙදීම සෝවියට් රජයේ, සෝවියට්, ඇමරිකාවරු හා විප්ලවවාදී පක්‍ෂය යන ත්‍රිමාණ බල බෙදීම සමඟ සැසඳීම වටී. අද විප්ලවවාදීන් මතවාදයේ ආරක්‍ෂකයෝ වෙති. ඵලා සංඝයාට තිබූ පැවැදී ගිය සමූහයන් විප්ලවවාදයට අවශ්‍ය වන අතර, නව ශිල සමූහයක් අවශ්‍ය වන්නේය.

මාක්ස් මෙන්ම ලෙනින් මානව ධර්මයක ප්‍රමුඛයින් වූහ. එනිසා නව සමාජයේ නායකත්වය ගන්නා වූ විප්ලවවාදීන් මානව ධර්මයක ප්‍රචාරකයින්ද වූහ. මවුහු හුදු විප්ලවවාදී ක්‍රියාධරීන් නොවූහ. නව ලෝකයේ සදාචාරයක කාරකයින්ද වූහ. එහෙත් යුරෝපා පුද්ගලවාදී මතවාදවල ජනගහනය ඉදිරියේ මාක්ස්වාදය පරාජය විය. ස්වාලින්වාදය පෙන්වන්නේ මේ පරාජයයි. ජනසතු අර්ථ ක්‍රමය ආරක්‍ෂා කරන, එහෙත් විප්ලවීය ජවයෙන් තොර වූ මතවාදයක් එයින් මතු වී ඇත.

ධර්මවාදයේ අදහස ඉතාම නවීන ලෙස ඉදිරිපත් කෙරෙන අයගෙන්ද ඉදිරිපත් වී ඇත්තේ විඥානවාදයට බරවය. එය පුර්ව සමාජවාදී දර්ශනයක නිබේන පසුගාමී ලක්‍ෂණයක් මෙය අවධාරණයක වූ අඩුපාඩුවක් නොවේ. කොමියුනිස්ට් සමාජය පරිනත වූ නිදහස් වූ මනා පුද්ගලයෙක් බිහි කරා වී. එහෙත් ඒ සඳහා පරිසරය තිබිය යුතුය. සමාජ පරිවර්තනයට පෙර එම ප්‍රයත්නය පෙන්නුරුවන්නේ විප්ලවවාදී පක්‍ෂය තුළය. ස්වාලින්වාදය තුළ මාක්ස්, ලෙනින් විසින් විප්ලවවාදියා හා විප්ලවවාදී පක්‍ෂය ගැන දෙන ලද මුළු අදහසම මොර දමා ඇත. අද පවතින ප්‍රධාන අරගලය වන්නේ විප්ලවවාදී නායකත්වය ගැන ඇති මේ වරදේ අදහස පරාජය කර නව නායකත්වය ගොඩනැගීමයි. එනම් සාමල අංශයන්ගෙන්ම විප්ලවීය දර්ශනය ගොඩ නැගීමයි.

නිෂ්පාදන බලවේගයන්ගේ දියුණුවට පෙර ඇති වූ ආධිපාතික මධ්‍යගත සුභසාධක රාජ්‍යය, සමාජවාදයේ පෙරහුරුවක් වන්නේ යම් සේද බුදු දහමද නවීන විප්ලවීය දර්ශනයේ පෙරහුරුවක් පමණි. යුරෝපයේ මෙවැනි පෙරහුරුවක් පෙන්වන ලද්දේ කිතු දහමට පෙර තිබූ ග්‍රීක දර්ශනයන් තුළය. ඒවා සමස්ථය විග්‍රහ කර ගැනීමට දැරූ

බුදුන්ගේ ධර්මය, මනා වාසි රාජ්‍ය කෘෂි නිෂ්පාදනයක දර්ශනය විය. බුදුන් දවස පැරණි ගම් පදනම වූ කෘෂි නිෂ්පාදනය ඇතුළත නායකත්වය පෙරලියක් නිසා ජනපද සහිත මධ්‍යගත කෘෂි නිෂ්පාදනය බිහි වෙමින් තිබුණි. යුරෝපයේ වෙළඳ නිරුව, ධනස්ථිර නිෂ්පාදනය සඳහා යොමු වූයේ කාර්මික විප්ලවය නිසාය. එයට වෙනස් ලෙසට ඵලා ඉදි සමාජය තුළ මනා පරිමාණ ජනපද කෘෂි අර්ථ ක්‍රමය උදා විය. සිටුවරු ජය ගත්තේ නැත. ගෘහපතිවරු ජය ගත්තේද නැත. බුදුන්ට පසුබිම සැපයූ සිටුවරු, ගෘහපතිවරු හා ජනපද පදනම වූ නව බලවතුන් අතරින් ජය ගත්තේ සිටුවරු නොවූහ. ඒ වෙනුවට මගධ රාජ්‍යය පදනම් වූ මධ්‍යගත රාජ්‍යය වර්ධනය කළ උගතුන් ජය ගත්හ. අසෝක කලා ලද්දේ මේ රාජ්‍යය පතුරුවා හැරීම පමණි. එහෙත් ක්‍රමයක් ලෙසට එය ජය ගනු ලැබූයේ බුදුන්ගේ කාලය තුළදීමය. අළුත් ක්‍රමය තුළ පැරණි ගම් මුළුමනින්ම විනාශ වූයේ නැත. එය ජනපදවලට අද්දර වූ, අතිරේක වූ නිෂ්පාදනයක් ගෙන ගියේය. එසේ වුවද මනා කෘෂි නිෂ්පාදනයේ ප්‍රධාන වූයේ ගම් නොව සංවිධිත ආර්ථික රටාවක් වූ ජනපදයයි. එය තුළ ගම් පැරණි ආකෘතියෙන් ක්‍රියාකාරී විය. වැඩ බෙදීම වූයේ එලෙසටයි. මාක්ස් මෙය මොනටත් පැහැදිලි කරයි. කුල ගෝත්‍රවාදය විනාශ කළ අළුත් සමාජය, අපූරු පුර්ව සමාජවාදයක් බිහි කළේය. රාජ්‍ය ඉදිරියේ සියල්ලෝ සම වූහ. නිෂ්පාදනය, බෙදා හැරීම රජය විසින් මෙහෙයවන ලද්දේය. සමාජයම මතවාදීව මෙහෙය වූ බුද්ධ ධර්මය, සමාජ දර්ශනය සැපයූවේය. එහෙත් ගම්වල එවිටත් පැරණි ගැමි සමාජයේ, ස්ථාවරවාදී නොවූ අදහස් පැවැතුණේය. ඒ තුළ හරස් වැඩ බෙදීම ශක්තිමත් විය. එය නව කුළ ක්‍රමයක් විය. මේ අනුව ඉදිරිය ගම ගැන සමහරු දර්ශා අදහස වැරදිය. එය සාමූහිකත්වයේ බලවත් සාධකයක් නොවේ. එයට වඩා සාමූහිකත්වයේ (සංවිධිත) සාධකය වූයේ ජනපදයයි. එහෙත් ජනපදය ඉදිරියාවේදී මුලදීම බිඳ වැටුණ අතර එය ලංකාවේ පැවැතුණේ රජරට රාජ්‍යයන් පැවැති සුගවල පමණය. උඩරට රාජ්‍යය කාලය වන විට පැවැතුණේ පිරිනුග මධ්‍යගත රාජ්‍යයකි. එය වඩා පැරණි ගම් ක්‍රමය හා අලුත් නිෂ්පාදන ඉඩම් ක්‍රමය මත පදනම් විය. ඉංදියාවේ පැරණි ගම් මුළු ඉතිහාසය තුළම ඒකාකාරව පැවැතුන බව මාක්ස් පෙන්වා දුන්නේය.

එළු මගධ රාජ්‍යය බිහි වූයේ යුද්ධ කරන, පෙර සමාජ තලා දැමීමෙන්. එය අවිනිසා මඟක් වූයේ කෙසේද? මනාවාසි මධ්‍යගත ක්‍රමය බිහි වූයේ විප්ලවීය යුද්ධ ගණනාවක් කරනාය. එහි ඉතාම දරුණු යුද්ධය අසෝක විසින් කරන ලද්දේය. ඔහු ඒ ගැන "ශෝක වූයේ" එම ක්‍රමය ස්ථාවර කිරීමෙන් පසුවය. මේ මුළු කාලය තුළදීම බලවත් සමාජ දහම වූයේ බුද්ධාගමයි. අසෝක රාජ්‍ය තුළ තිබූ ජනපද, රාජ්‍ය සභාව හා සංඝයා යන ත්‍රිමාණ බල බෙදීම කෝවියට් රජයේ, කෝවියට්, ඇමරිකාවරු හා විප්ලවවාදී පක්‍ෂය යන ත්‍රිමාණ බල බෙදීම සමඟ සැසඳීම වටී. එළු සංඝයාට තිබූ පැවැදී ගිය සමූහයන් විප්ලවවාදයට අවශ්‍ය වන අතර, නව ශිල සමූහයක් අවශ්‍ය වන්නේය. මාක්ස් මෙන්ම ලෙනින් මානව ධර්මයක ප්‍රමුඛයින් වූහ. එනිසා නව සමාජයේ නායකත්වය ගන්නා වූ විප්ලවවාදීන් මානව ධර්මයක ප්‍රචාරකයින්ද වූහ.

ප්‍රයත්නයන් මෙන්ම මානව අධ්‍යාත්මික සුවය ගැන සොයා බැලූ දර්ශනයන් විය. විඥානවාදයන් ජය ගනු ලැබූයේ මේ යුගයේ පසුවය. ධර්මපාල මෙන්ම ගාන්ධිද නියෝජනය කළේ ස්වාධීන ආර්ථික පදනමක් ගොඩනැගීමට නොහැකි වූ නාගරිකව උගත්, වෘත්තීය මධ්‍යම පංතියටයි. ඔවුන් ප්‍රබුද්ධ අය වූහ. ගැමියන්ගේ මිත්‍යා මත බිඳ යට ධර්මවාදය ගොඩනගන ලද්දේ මේ කොටස් විසිනි. ඔවුන් ගැමියන්ගේ ආවේනික පැවැත්ම නියෝජනය කළා යැයි කීම සත්‍යයක් නැති කර වැටී. ඔවුන්ගේ ධර්මයන්, නවීන බුද්ධිමතුන් පෙර ඉදිරිය දර්ශනයන් තදපා සොයාගත්, ඒ නිසාම නව මතවාදයක් වන්නා වූ අදහස් මෙය ගැමියන්ගේ අදහස් නොවේ. ධර්මපාලයේ විමුක්ති ව්‍යාපාරයද, ඔහු හා අනුගාමිකයින් ඇරඹූ කම්කරු ව්‍යාපාරයද පසු කලෙක සම සමාජ ව්‍යාපාරයේ ලේඛක මුතුන් මිත්තන්ය. ලෙනින් හැරෝඩ්නික්වාදය සහ ඔවුන්ගේ සමාජවාදය, බොල්ෂෙවික්වාදයේ ලේඛක මුතුන්මිත්තන් ලෙස දැවුම් යම් සේද මෙයද අප වටහා ගත යුතුය. මෙය වටහා නොගත්තේ ලේඛක වැඩ කොටසක් කළද තම මූලයන් නොහේරුම් ගත් සම සමාජ පැරණි නායකයන්ය. ඔවුන්ගේ අවස්ථාවාදී ගමනට මුළු මුද්දේ මේ දාර්ශනික පසුගාමීත්වයන්ය.

ආචාර්ය වික්‍රමබාහු කරුණාරත්න

පානදුරවාදයෙන් පිබිදී ආ බෞද්ධ දර්ශනවාදය අදුරුද 1000 ක් පමණ යට නිසා වූ බෞද්ධ රාජ්‍ය පිලිබඳ මතය ගොඩ ගත්තේය. එය එසේ වූයේ ගැමියන් අතර අළුත් මතවාදී ප්‍රබෝධයක් ලෙසට මෙය පවතින අදහස්වල ප්‍රකාශනයක් ලෙස නොවේ. එයට අත්ත පදනම සැපයූවේ විනිශ්චයයන් විසින් ඇති කරන ලද සුභසාධක රාජ්‍යය මත යැපුණ මධ්‍යම පංතියයි. එය නවීන පංතියකි. එයට එහෙත් ස්වාධීනත්වයක් නැත. අන්තිම වශයෙන් ජාතික ධනස්ථිරයට එය අවනත වන්නේය. ආරම්භයේ නවවලට හා සිද්දී ලෙබ්නේ මතු කළ පිබිදීම ගැනද මෙලෙසටම තක්සේරු කළ හැක. ඉංදියාවේ ගාන්ධි හා ධර්මපාල අතර පවතින සමානත්වය වසන් කළ නොහැක. ගාන්ධි පිටුපස ගමන් කළ නව මධ්‍යම පංතීක උගතුන්ද දුටුවේ අසෝක රාජ්‍යයේ වැදගත්කමයි. එහෙත් ඉංදියාවේ එය මතවාදයක් ලෙස ශක්තිමත්ව, ප්‍රචාරය කළ නොහැකි විය. ලංකාවේ ගැමියන් නාමිකව බෞද්ධ නිසා එය වඩාත් පහසුවෙන් ප්‍රචලිත විය. බණ්ඩාරනායකගේ ජනසතු ව්‍යාපාරය තුළ බෞද්ධ රාජ්‍ය ස්වභාවයක් තිබීම ස්වාභාවිකය. එය බෞද්ධ මධ්‍යම පංතියේ බලපෑම වැඩි කරන මාධ්‍යය විය. මේ නිසාම ජනසතු කිරීම බෞද්ධයන්ගේ ප්‍රයාචනාවක් හා ආධිපත්‍යයේ උච්චතාවක් ලෙස සුළු ජාතික කොටස් දැකීමද සැලකිල්ලට ගත යුතු කරුණකි. එනිසාම "සමාජවාදය" ද සියලු සමාජවාදීන්ගේ ලෙසට සුළු ජාතිකයින් සිතන තැනට පත්විය. බුද්ධාගම පුර්ව කාර්මික විප්ලවීය සාධක සමාජවාදයක සාධකව ක දර්ශනය වූ අතර මාක්ස්වාදය බිහි වූයේ කාර්මික විප්ලවයෙන් ඉදිරියට ගෙන යන ලද මානව සමාජය තුළය. ඒ ගමන, මානව සමාජය කළේ යුරෝපය හරහාය. කාර්මික විප්ලවයට පිටුපා අද සමාජවාදය ගැන කරා කිරීම අවිචාර කල්පිත ස්වභාවයක් ගන්නේය. බුද්ධාගම හා මාක්ස්වාදය අතර දාර්ශනික අන්තර් සම්බන්ධය දැකීම නුතන ප්‍රගතියට අවශ්‍යම කරුණකි. ඵලා මගධ රාජ්‍යය බිහි වූයේ යුද්ධ කරන, පෙර සමාජ තලා දැමීමෙන්. එය අවිනිසා මඟක් වූයේ කෙසේද? මනාවාසි මධ්‍යගත ක්‍රමය බිහි වූයේ විප්ලවීය යුද්ධ ගණනාවක් කරනාය. එහි ඉතාම දරුණු යුද්ධය අසෝක විසින් කරන ලද්දේය. ඔහු

ස්වල්පත්වාදය දැක් ඉතිහාසයෙන් ඉටත් වී ගොස් ඇත. බුදුන්ගේ අතින්, සක්බ, අනන්තම යන සංකල්ප මත පදනම් වූ තේතුවලවාදයක් මාක්ස්ගේ වලංගු, ප්‍රතිවිරෝධීතාවයන්ගේ එකතුව, එක අනෙකට පෙරදීම මත වූ අසමානවාදය අතර සම්බන්ධතාවය නොදැකීම වැරදිය. ඇත්ත වශයෙන් මේ දහම දෙක අතර පරස්පරය ඇත්තේ අපෝහනවාදී විමේදී නොව හොතිකවාදී විමේදීය. මාක්ස් හොතිකයට වින්තනය බලපාන අපූරු විස්තර කළ බව සැඟවීය. එහෙත් පරම සාධනය කුමක්ද. හොතිකයද? මතසද? මෙයට මාක්ස් ඉතා පැහැදිලිව දී ඇති පිළිතුර හොතිකය බවයි. එහෙත් එය ස්වාධීනව විසිය හැකිය යන අදහස ප්‍රකාශ කළ බවය. බුදුන්හොතිකවාදීයෙක් හෝ විඥානවාදීයෙක් හෝ නොවේ යැයි සමහරු කියන්නේ මේ නිසාය. ස්වාධීනව මේ විවේචනයම මාක්ස්ට වූර්ද්ධව එල්ල කරති. අපෝහන රීතිය පාරාහොතිකයක් ලෙස ඔවුහු දක්වති. මානව වර්ගයන් පරම විමුක්තිය, සමාජ පරිවර්තනයන් ලබන සමාජ අධ්‍යාත්මික වගාව මගින් සිදු වන්නක්ද නැතිම පුද්ගලිකව අධ්‍යාත්මික පරිවර්තනයකින් ලබා ගත හැක්කක්ද යන කරුණ ගැන බෞද්ධ යට

